

Narzędziownik dla przedmiotu: MUZYKA

Etap edukacyjny: szkoła podstawowa klasy IV-VIII i szkoła ponadpodstawowa

Autorka: Izabela Wypych

Wstęp

Narzędziownik został przygotowany z myślą o nauczycielach poszukujących pomysłów do prowadzenia lekcji muzyki oraz zajęć muzycznych. Zebrane w materiale propozycje wspierają nowoczesną edukację artystyczną, rozumianą także jako kształtowanie kompetencji kluczowych XXI wieku. Narzędziownik to źródło inspiracji, pomysłów, narzędzi, z wykorzystaniem których można tworzyć i przeprowadzać każdą lekcję kształcącą umiejętności wymagane podstawą programową z muzyki - dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych. To zbiór starannie wyselekcjonowanych portali, narzędzi, e-zasobów oraz przykładów dobrych praktyk nauczycielskich, które sprawią, że uczniowie będą zarówno zainspirowani lekcją, jak i również będą chcieli samodzielnie pogłębiać swoje zainteresowania.

Polecane portale, aplikacje, e-zasoby i dobre praktyki

1. Muzykoteka szkolna

Kategoria: portal edukacyjny, scenariusze lekcji

Link: <http://www.muzykotekaszkolna.pl/>

Portal edukacyjny Muzykoteka Szkolna, który istnieje pod egidą Filmoteki Narodowej i Instytutu Adiowizualnego (FINA), to raj dla nauczycieli i edukatorów muzycznych. Na stronach portalu można znaleźć bogaty zbiór multimediów: filmów o muzyce i instrumentach, utworów muzycznych, muzycznych gier edukacyjnych i prostych aplikacji webowych pomocnych w ciekawym prowadzeniu zajęć. Doskonale opracowany jest też dział "wiedza", który stanowi swoisty ilustrowany podręcznik historii muzyki, podzielony na takie kategorie jak: epoki, instrumenty, gatunki, terminy. Doskonałym uzupełnieniem dla nauczycieli może być dział "kanon" udostępniający najistotniejsze utwory muzyki klasycznej. Niezwykle cenny jest też przygotowany przez Muzykotekę zasób ponad 100 scenariuszy lekcji muzycznych dostosowanych do 45-minutowych zajęć. Scenariusze zawierają przykłady ilustracyjne, filmowe i muzyczne. Warto też zajrzeć do zasobu ponad 200 artykułów o współczesnej muzyce i edukacji muzycznej.

2. Ninateka -dział muzyczny

Kategoria: rekomendowany e-zasób

Link: <https://ninateka.pl/vod/>

Oprócz "Muzykoteki szkolnej" w zasobach FINA czyli Filmoteki Narodowej - Instytutu Audiowizualnego (Ninateka.pl) znajduje się też duży katalog udostępnionych do użytku publicznego materiałów muzycznych. W katalogu Ninateki znajdziemy między innymi utwory muzyczne, koncerty, nagrania oper, audycje, dokumenty o muzyce ludowej, wywiady i programy edukacyjne o muzyce pochodzące z repozytorium Polskiego Radia. Każdy materiał w katalogu jest dokładnie opisany i udostępniony w kilku różnych opcjach jakościowych.

3. Projekt "Instrumenty ludowe"

Kategoria: aplikacja, rekomendowany e-zasób

Link: <http://www.instrumentyludowe.pl/pl/>

Rekomendowana strona to efekt projektu artystycznego realizowanego przez Muzeum Dźwięków. Na stronie można znaleźć scenariusze inspirowane warsztatami oraz relacje filmowe. Najciekawszym elementem zasobu są opisy kilkudziesięciu instrumentów ludowych z Polski i całego świata wraz ze zdjęciami i przykładami dźwiękowymi. Po zainstalowaniu wtyczki Flash na stronie www bądź w aplikacji na telefonie z systemem Android, można również za pomocą edytora klawiatury zagrać prostą melodię na wybranym instrumencie lub posłuchać przykładowego utworu muzycznego wykonywanego na tym konkretnym instrumencie.

4. Wirtualne pianino

Kategoria: aplikacja webowa

Link: <https://www.musicca.com/pl/pianino>

Wirtualne pianino to prosty program/aplikacja dostępna online bezpośrednio z poziomu przeglądarki, nie wymagająca logowania. "Grać" na wirtualnym pianinie można za pomocą klawiatury lub myszki.

5. Strony z darmowymi nutami i zasobami do praktycznej nauki muzyki

Kategoria: rekomendowany e-zasób

Link: <http://www.linkonardo.com/pl/nauka-muzyki/c2448/strony-z-nutami-za-darmo-darmowe-nuty/>

"Nauka-muzyki" to zestaw linków zebranych na darmowym portalu linkowym LinkOnardo. W zestawie można znaleźć odesłania do linków z darmowymi nutami, programami do kształcenia słuchu, aplikacjami do nauki czytania nut, solmizacji i wiele innych. Wśród linków można też znaleźć odesłania do filmów na platformie YouTube dotyczących teorii muzyki i umiejętności posługiwania się zapisem nutowym, a nawet praktyczne ćwiczenia/rozgrzewki dla grających na instrumentach klawiszowych.

6. MuseScore

Kategoria: aplikacja/narzędzie

Link: <https://musescore.org/pl>

To najpopularniejszy w sieci darmowy program do tworzenia notacji muzycznych i komponowania, który jest alternatywą dla profesjonalnym, płatnych programów, takich jak Finale czy Sibelius. Dzięki MuseScore można tworzyć własne partytury lub wykorzystywać już istniejące z otwartych zasobów. Na stronie programu zamieszczone są tutoriale w języku angielskim (z polskimi napisami) pokazujące, jak wygląda praca z programem oraz podręcznik użytkownika w języku angielskim. Pomocne dla polskiego użytkownika może być aktywne forum użytkowników programu w języku polskim. Zasób rekomendowany raczej dla nauczycieli szkół ponadpodstawowych oraz artystycznych.

7. Audacity

Kategoria: aplikacja/narzędzie

Link: <https://audacity.pl/>

Audacity jest darmowym i stosunkowo łatwym programem do nagrywania i edycji dźwięku. Dzięki Audacity można nagrywać dźwięki w różnych formatach, edytować, kopiować, sklejać, mieszać różne źródła dźwiękowe. Program posiada menu efektów dodatkowych, między innymi: kompresor, echo, podbicie basów, equalizer, filtry, odszumiacz i wiele innych.

8. Musopen

Kategoria: rekomendowany e-zasób

Link: <https://musopen.org/>

Musopen to portal, który udostępnia (na zasadach wolnych licencji i domeny publicznej) zapisy nutowe oraz nagrania muzyczne z obszaru szeroko pojętej muzyki poważnej i klasycznej. Ze strony Musopen można bezpłatnie i legalnie pobrać zarówno nuty, jak i nagrania audio do wykorzystania edukacyjnego. Zasoby można przeszukiwać za pomocą wyszukiwarki lub katalogu kompozytorów, instrumentów, okresów muzycznych. Na stronie Musopen można też skorzystać z radia online z muzyką klasyczną oraz z działu edukacji w języku angielskim.

9. Jamendo

Kategoria: rekomendowany e-zasób

Link: <https://www.jamendo.com/>

Jamendo to największy stock/portał muzyczny, na którym gromadzona jest muzyka udostępniona na zasadach wolnych licencji do wykorzystania niekomercyjnego, którą można odtwarzać strumieniowo bądź pobierać. Zasoby Jamendo można przeszukiwać według kategorii: artyści, albumy, gatunki muzyczne. Możemy też przeszukiwać ze względu na popularność i czas pojawienia się w serwisie.

10. Soundbible

Kategoria: rekomendowany e-zasób

Link: <http://soundbible.com/>

Soundbible to portal muzyczny udostępniający na zasadach wolnych licencji i domeny publicznej, krótkie nagrania dźwiękowe, efekty dźwiękowe, odgłosy, dźwięki natury itp. Nagrania można odtwarzać i pobierać w formacie mp3 i wav.

11. Laboratorium dźwięku. Nowe ścieżki edukacji artystycznej

Kategoria: dobre praktyka

Link: http://fundacijabracigolec.pl/images/multimedia/publikacje/publikacja_LabDz.pdf

„Laboratorium dźwięku” to projekt, który był realizowany przez Fundację Braci Golec „Laboratorium Dźwięków” w ramach programu Akademia Orange. „Nowe ścieżki edukacji artystycznej” to zebrane materiały poprojektowe zawierające opisy niekonwencjonalnych działań z obszaru edukacji muzycznej. W udostępnionych na zasadzie wolnych licencji materiałach można znaleźć sporo inspiracji, jak prowadzić ciekawe warsztaty dla dzieci.

12. Chrome Music Lab

Kategoria: rekomendowany e-zasób

Link: <https://musiclab.chromeexperiments.com/>

Chrome Music Lab to jedna ze stron projektu edukacyjnego Google Chrome Experiments. Celem strony jest umożliwienie uczniom nauki muzyki poprzez eksperymenty, zabawę oraz łączenie wiedzy z różnych dziedzin nauki i sztuki. W muzycznym laboratorium można między innymi eksperymentować z rytmem, harmonią, częstotliwością fal dźwiękowych, kompozycją czy też łączeniem kolorów z muzyką. Dzięki opcji „song maker” (twórca piosenek) można też stworzyć i nagrać prostą melodię z akompaniamentem. Ze względu na to, że eksperymenty łączą aspekty wizualne i dźwiękowe, świetnie nadają się do wykorzystania w pracy również z młodszymi uczniami.

13. Edukacja Muzyczna

Kategoria: Portal edukacyjny oraz grupa publiczna w serwisie Facebook

Link: <http://www.edukacjamuzyczna.org/>

Grupa na Facebooku: <https://www.facebook.com/groups/1640813666150082/>

Portal Edukacja Muzyczna jest projektem Lidii Bajkowskiej, edukatorki muzycznej, która przy okazji promocji autorskiej metody nauczania muzyki najmłodszych, generalnie promuje edukację muzyczną. Na stronach Edukacji Muzycznej można znaleźć artykuły dotyczące korzyści płynących z nauczania muzyki, rekomendowane zasoby oraz blog. Z portalem związana jest też otwarta grupa na Facebooku, skupiająca zainteresowanych problematyką edukacji muzycznej.

14. Cyfrowi DJe

Kategoria: scenariusz lekcji

Link: <https://superkoderzy.pl/scenariusze/cyfrowi-dje/>

Cyfrowi DJe to zestaw scenariuszy lekcji dla uczniów szkoły podstawowej powstały w ramach projektu Fundacji Orange #SuperKoderzy, pokazujący, jak można łączyć edukację muzyczną z nauką programowania w programie Scratch. Lekcje można realizować pojedynczo lub w ramach całego cyklu. Scenariusze dostępne są na licencji *Creative Commons*.

Podsumowanie

Rekomendowane e-zasoby i praktyki są wysoko cenione w środowisku nauczycieli praktyków, którzy na co dzień stosują nowoczesne metody w nauczaniu muzyki. Zasoby zaprezentowane w narzędziowniku są dostępne bez opłat, umożliwiają dostosowanie do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów, w tym uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Są to treści innowacyjne, wykorzystujące nowoczesne metody aktywizujące i angażujące uczniów, zawierające elementy korelacji międzyprzedmiotowych.

Proponowane zestawienie zostało przetestowane przez nauczycieli praktyków, w tym przez członków opiniotwórczej grupy Superbelfrzy RP. Proponowane narzędzia TIK mogą stanowić uzupełnienie nowoczesnego nauczyciela, a ich „elastyczny” charakter pozwala nauczycielowi/nauczycielce na budowanie własnego, indywidualnego narzędziownika.

Materiał dostępny na licencji Creative Commons: Uznanie autorstwa 4.0. Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego i autorek. Zezwala się na dowolne wykorzystanie materiałów w tym utworów, tworzenia i rozpowszechniania ich kopii w całości lub we fragmentach, wprowadzania zmian i rozpowszechniania utworów zależnych - pod warunkiem zachowania niniejszej informacji licencyjnej i wskazania autorki oraz Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego jako właścicieli praw do tekstu. Tekst licencji dostępny na stronie: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.pl>.